

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre les trobairitz a lletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/tema/les-trobairitz> >

Les trobairitz

A l'edat mitjana es desenvolupa a l'interior dels castells una cultura de música, poesia i joc que esdevé especialment rica a Occitània. Si tenim en compte els testimonis que s'han pogut recuperar, aquell territori destacà, al segle XII, per un bon nombre de trobadors que, com en altres indrets, feien composicions poeticomusicals en què l'amor era, gairebé sempre, el tema central. La història, però, ha oblidat un bon nombre de poetesses occitanes d'aquell segle, que eren conegudes com a *trobairitz*, i que han deixat poesies amoroses -sovint dedicades als seus amants- que sorprenen pel seu realisme i les referències directes a l'amor carnal

Sàpiens, núm. 6 (abril 2003)

L'amor cortès i les *trobairitz* Al segle XII s'escriuen tractats d'amor i els trobadors i les *trobairitz* cantaven l'amor cortès. L'amor cortès, nascut als castells occitans al segle XII, expressa una relació totalment nova entre l'home i la dona. En contrast amb l'ambient brutal de les guerres feudals neix un entorn cultural de música, poesia i jocs que s'havia anat forjant a l'interior dels castells per influència de les dones.

Es van suavitzar els costums sexuals de manera que l'home va admetre la possibilitat d'un interval entre el desig i la satisfacció, interval en què s'inclou el plaer dels sentiments, és a dir, l'amor cortès. L'amor cortès neix en un ambient aristocràtic i va lligat a una mentalitat de classe. La majoria de trobadors eren membres de la noblesa, així com les dames i cavallers a qui canten. De totes maneres, per mimetisme, altres grups socials van tendir a imitar els costums de la classe dominant. La dona cantada i estimada pel poeta cortès és una dona noble, casada amb un senyor noble. El fet, però, que sigui casada no atura l'amant i per això l'amor cortès és normalment un amor adúlter sota aparença d'amor platònic.

Les *trobairitz*, per la seva banda, també canten als cavallers i trobadors, no pas als seus marits. L'amor no era molt freqüent entre els matrimonis nobles ja que els casaments es feien per interessos polítics o militars de les dues famílies. Els sentiments no comptaven en les unions feudals, de manera que sovint l'amor s'expressava fora del matrimoni. L'amor cortès ha de ser gratuït i lliure, i aquestes condicions no es donaven normalment en el matrimoni noble, per tant l'amor veritable no podia existir sinó fora de les normes socials. Si la parella accepta aquest amor neix entre ells una complicitat perfecta. L'amor cortès és secret, ja que la dama ha de guardar el seu honor de calúmnies i gelosies que podrien arribar al seu marit. L'amor, doncs, és perillós.

Es creen entre els amants uns vincles semblants als feudals. Ella és la senyora i l'amant es declara el seu vassall. El joc de l'amor cortès entra en l'ideal cavalleresc de manera que el cavaller tria la seva dama, que no és la seva dona, porta un objecte que ella li ha donat i lluita per ella per tal d'obtenir una paraula o un gest de reconeixement. Les *trobairitz*, que eren mullers i filles de nobles, escrivien poemes directes i sensuals, que valoraven de l'amic sobretot la fidelitat.

Eloi Biosca, Marta Sancho i Teresa Vinyoles, *Viure en un castell de la frontera: passeig virtual pels segles XI i XII* (Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 2000)

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre les trobairitz a lletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/tema/les-trobairitz> >

Copyright text © 2000 els autors. Reproduït amb permís

Eu l'am mais que nula ren que sia...

Comtessa de Dia

Eu l'am mais que nula ren que sia

mas lui no-m val merces ni cortezia

ni ma beltatz ni mos pretz ni mos sens

qu'atressi `m sui enganada e traia

com degr'esser s'eu fos dezavinens

Voldria tenir el meu cavaller...

Comtessa de Dia

Voldria tenir el meu cavaller

una nit, nu en els meus braços

i que ell es tingués per feliç

només que jo li fes de coixí.

Li dono el meu cor, el meu amor,

el meu judici, els meus ulls

i la meva vida.

Bell amic, amable i bo.

quan us tindrè en el meu poder?

I que jagués amb vos un vespre

i que us donés un bes amorós.

Sapigueu que tindria gran desig

que us tingués en lloc del marit,

només que m'haguéssiu concedit

de fer tot això que jo voldria.

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre les trobairitz a lletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/tema/les-trobairitz> >

Tast de textos

text

 WEB: Beatrice de Die

Comentari i traducció al francès de la cançó "A chantar m'er".
<http://marcel.arnoux.free.fr/BEATRICE%20DE%20DIE.html>

 WEB: "Estat ai en greu cossirier"

Una cançó més de la Comtessa de Dia, en occità i en anglès.
<http://www.planck.com/rhymedtranslations/diaestat.htm>

 WEB: "Tinc un desfici, ai, inclement"

Una darrera cançó de Beatriu de Dia, en català.
<http://www.uoc.edu/lletra/especials/folch/comtessa.htm>

Biobibliografia

Biografia

 WEB: A la Viquipèdia

Informació, enllaços i un llistat de trobadors i trobairitz al web de l'enciclopèdia lliure.
<http://ca.wikipedia.org/wiki/Trobairitz>

Bibliografia

 WEB: Què hi ha a la Biblioteca de Catalunya

<http://cataleg.bnc.cat/>

 WEB: Què hi ha a les biblioteques públiques

<http://www.gencat.net/slp/vtIs24/catalan/index.html>

 WEB: Les trobairitz a Dialnet

Bibliografia publicada a Dialnet, el portal de difusió de la producció científica universitària.
<http://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=2004269>

Comentaris

Crítica

 WEB: Sobre els trobadors

Pàgina de lletrA dedicada a aquesta temàtica.
<https://lletra.uoc.edu/ca/tema/els-trobadors/>

 WEB: Les trobadores

Article de María-Milagros Rivera, traduït al català per Núria Jornet, sobre les trobadores publicat al Departament d'Acció Social i Ciutadania de la Generalitat de Catalunya.
<http://www20.gencat.cat/portal/site/icdones/menuitem.4b491b5fa301c8a439a72641b0c0e1a0/?vgne>

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre les trobairitz a lletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <https://lletra.uoc.edu/ca/tema/les-trobairitz> >

xtoid=b6bc3c2c61f5f110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextchannel=b6bc3c2c61f5f110VgnVCM1000008d0c1e0aRCRD&vgnnextfmt=default

 WEB: Dones compositores

Article sobre el paper de les dones en la història de la música culta occidental.
http://www.webmujeractual.com/biografias/nombres/les_dones.htm

 WEB: Les écrits des trobairitz

Pàgina en francès sobre les *trobairitz*, amb bibliografia.
<http://aix1.uottawa.ca/~margirou/Contributions/trobairi.htm>

 WEB: Beatriz de Dia a la Viquipèdia

Nota biogràfica i partitura d'una cançó al web de l'enciclopèdia lliure.
http://ca.wikipedia.org/wiki/Comtessa_de_Dia

 WEB: La Comtessa en rus

Pàgina sobre aquesta famosa *trobairitz* en rus.
<http://www.russianplanet.ru/filolog/trubadur/10.htm>

diversos

 WEB: Cansós de Trobairitz

Hesperion XX dirigits per Jordi Savall interpreten cançons medievals escrites per dones.
<http://www.medieval.org/emfaq/cds/vir61310.htm>
